

13 IN DE OORLOG

AFLEVERING 1 SCRIPT

"EEN STAD IN BRAND"

1.0 LEADER

Caleidoscoop van iconische momenten uit de Tweede Wereldoorlog, afgewisseld met spelende kinderen in dezelfde periode. Tussendoor worden korte impressies getoond van de hoogtepunten uit de huidige aflevering.

1.1 DRAMA: EXT. SCHOOLPLEIN

Midden op een schoolplein zitten twee kinderen van een jaar of acht: DIRK en zijn vriendje GERD, die twee Dinky Toy-tankjes ¹⁾ over de tegels schuift.

GERD

Boem! Boem!

DIRK

Je kunt me lekker toch niet raken!

DIRK houdt een speelgoedvliegtuig hoog boven zijn hoofd en laat hem vervolgens neerduiken op de tanks.

DIRK

Iiiiiiiiiiiii... Takketakketak!

Het geluid gaat over in het angstaanjagende gegier van een neerduikende Stuka uit de volgende scene.

MATCH CUT TO:

1.2 ARCHIEF: NEERDUIKENDE STUKA BOVEN POOLSE STAD

Een Duitse Stuka duikt met zijn karakteristieke sirene-geluid loodrecht omlaag en laat een bom los.

1.3 ARCHIEF: AANVALLENDE DUITSE TANKS

Duitse tanks komen in slagorde over de velden aangedenderd, terwijl ze voortdurend aan het schieten zijn.

1.4 LOCATIE: INT. OORLOGSMUSEUM ARNHEM ²⁾

De PRESENTATRICE staat in een museum.

¹ Dinky Toy-model: 22F ARMY TANK 1934-1939

² Of een ander oorlogsmuseum met Duits materieel.

PRESENTATRICE

In 1939 is er oorlog in Europa. Er worden bommen op huizen gegooid. Soldaten schieten op elkaar. En dat komt allemaal door deze man.

Ze toont een portret van Adolf Hitler.

PRESENTATRICE

Adolf Hitler. Hij is de baas van Duitsland, maar dat vindt hij niet genoeg. Hitler wil de baas worden van heel Europa. Daarom bouwt hij een heel groot leger op met miljoenen soldaten en de nieuwste tanks en vliegtuigen. Dat leger is zo sterk, dat Hitler kan doen wat hij wil.

1.4-A GRAFISCH: LANDKAART VAN EUROPA

Een animatie van een landkaart van Europa voor de Tweede Wereldoorlog, waarop met pijlen de Duitse expansie wordt aangegeven.

PRESENTATRICE (V.O.)

Oostenrijk inpikken bijvoorbeeld.

Vanuit Duitsland loopt een zwarte pijl naar Oostenrijk.

PRESENTATRICE (V.O.)

Daarna Tsjecho-Slowakije.

Een nieuwe zwarte pijl loopt naar Tsjecho-Slowakije.

PRESENTATRICE (V.O.)

En niemand durft zich te verzetten. Polen vecht wel terug, maar ze kunnen niet tegen het leger van Hitler op. En Nederland?

Inzoomen op het kleine Nederland op de kaart.

PRESENTATRICE (V.O.)

Moet je ons landje nou zien naast dat grote Duitsland. Wij hebben geen enkele kans.

1.4-B LOCATIE: INT. OORLOGSMUSEUM ARNHEM

De PRESENTATRICE kijkt recht in de camera.

PRESENTATRICE

Of toch wel? Nederland is in ieder

geval niet van plan om zich zomaar over te geven. Zo'n tweehonderd duizend mannen worden in 1939 opgeroepen om Nederland te verdedigen.

1.5 **DRAMA: INT. HUIS VERWEIJ – KEUKEN**

In de deuropening staat de 30-jarige THEO VERWEIJ in soldatenuniform met puttees om zijn benen en mouwen die duidelijk een stuk te kort zijn.

PRESENTATRICE (V.O.)

Zoals de vader van Dirk Verweij.

THEO VERWEIJ

Heb jij m'n veldmuts gezien?

Zijn vrouw CATHERINA zit aan de keukentafel aardappels te schillen en kijkt opzij. Ze begint te gieren van de lach.

THEO VERWEIJ

Wat?

CATHERINA VERWEIJ

(lachend)

Moet je zien hoe je eruit ziet!

Hij draait een rondje voor zijn vrouw.

THEO VERWEIJ

Vind je me niet stoer?!

CATHERINA VERWEIJ

Dat pak is gekrompen. Je mouwen zijn veel te kort!

THEO VERWEIJ

Ach, nou ja. Met een beetje mazzel mogen we allemaal snel weer naar huis.

DIRK (O.S.)

Wauw, pap! Je lijkt net echt!

DIRK en zijn vriendje GERD komen met stokken de keuken ingebanjerd. DIRK draagt een oversized veldmuts, die zijn VADER van zijn hoofd neemt en zelf opzet.

THEO VERWEIJ

Ja, dank je. En nou helemaal.

GERD

Heeft u ook een geweer?

CATHERINA VERWEIJ

Dat heeft hij helemaal niet nodig.
Als de Duitsers hem zo zien, dan
lachen ze zich vanzelf wel dood.

THEO VERWEIJ

Heel leuk.

1.6 ARCHIEF: NEDERLANDSE SOLDATEN IN EIGEN KLEDING

Enkele Nederlandse soldaten dragen burgerkleding, zoals een spencer.

PRESENTATRICE (V.O.)

Jammer genoeg is het Nederlandse leger
een beetje verwaarloosd, omdat we al
honderd jaar geen oorlog hebben gehad. Er
zijn niet genoeg uniformen en geweren.

1.7 ARCHIEF: NEDERLANDSE KANONNEN OP DE HEIDE

PRESENTATRICE

En sommige kanonnen zijn al meer
dan tachtig jaar oud.

1.8 ARCHIEF: NEDERLANDSE SOLDATEN OEFENEN

PRESENTATRICE

En omdat kogels zo duur zijn, mogen
de soldaten niet echt schieten,
maar roepen ze: pang, pang!

1.9 LOCATIE: EXT. POLDERLANDSCHAP MET SLOOT

Achter de PRESENTATRICE liggen uitgestrekte polders.

PRESENTATRICE

Toch hebben we een geheim wapen!
Iets waar Nederland eeuwenlang op
heeft vertrouwd.

De camera knikt naar beneden en we zien nu pas dat de
PRESENTATRICE tot aan haar knieën in een sloot staat.

PRESENTATRICE

Water.

Ze begint moeizaam door het slootwater te waden.

PRESENTATRICE

We zetten gewoon de sluizen open,
zodat hele stukken land onder water

komen te staan. Zo diep ongeveer.
Ze wijst naar haar benen en begint te lopen.

PRESENTATRICE

Te hoog om doorheen te rijden, maar
te ondiep om over te varen. En
bovendien kun je niet zien...

Opeens stapt ze in een gat en verdwijnt onder water.
Proestend komt ze weer boven.

PRESENTATRICE

... Je kunt niet zien, waar je loopt.

1.10 **GRAFISCH: KAART VAN NEDERLAND**

Een vooroorlogse kaart van Nederland, waarop grote
blauwe vlekken verschijnen: de inundatiegebieden die
voor de Tweede Wereldoorlog onder water worden gezet.

PRESENTATRICE (V.O.)

Zo blijven er maar enkele plekken
over, waar je de vijand moet tegen-
houden. Zoals hier...

Een zwarte stip met GREBBEBERG verschijnt tussen twee
ondergelopen gebieden.

PRESENTATRICE (V.O.)

Bij de Grebbeberg. En hier bij de
Afsluitdijk.

Een zwarte stip met KORNWEDERZAND verschijnt.

PRESENTATRICE (V.O.)

Maar ook bij de vliegvelden
hierachter.

Zwarte stippen verschijnen bij de toenmalige vlieg-
velden: Schiphol, Valkenburg, Waalhaven.

PRESENTATRICE (V.O.)

Als er ooit een aanval zou komen,
dan moeten de Duitsers daar worden
tegegehouden. Zodat onze grote
steden in het westen veilig zijn.

1.11 **DRAMA: EXT. HUIS VERWEIJ – VOORTUIN**

THEO VERWEIJ staat in zijn korporaalskleding met
overjas en plunjezak voor zijn huis en neemt afscheid
van CATHERINA. Op zijn nek zit een krijgshaftige DIRK.

PRESENTATRICE (V.O.)

Naar die plekken worden dus alle
Nederlandse soldaten gestuurd.

DIRK

Ahh pap, mag ik mee?! Ik wil
vechten tegen de moffen!

CATHERINA kust de hand van THEO en legt hem tegen haar
wang. Met moeite houdt ze haar tranen in.

CATHERINA (TEGEN THEO)

(zacht)

Pas in godsnaam goed op jezelf.

THEO (TEGEN CATHERINA)

Shhht, stil nou maar. Misschien
hoeven we helemaal niet te vechten.

DIRK

Ik hoop het wel. Dan mag je schieten!

DIRK richt met een denkbeeldig geweer naar de lucht.

THEO (VERVOLGT)

Hitler laat ons wel met rust. Echt.
We hebben toch nooit iets tegen de
Duitsers gedaan?

DIRK

Phiew! Phiew! Phiew!

CATHERINA (TEGEN THEO)

Beloof me dat je terugkomt.

THEO

Jawohl.

CATHERINA

Nee, ik meen het. Zeg dat je weer
terugkomt.

THEO kijkt haar aan.

DIRK

Tfoew! Tfoew!

THEO (TEGEN CATHERINA)

Dat beloof ik.

Plotseling omhelst CATHERINA hem uit alle macht. Stilte.

DIRK
(trionfantelijk)
Raak!

1.12 ARCHIEF: NEDERLANDSE MANNEN MELDEN ZICH OP HET STATION

Mannen op motorfietsen of op de fiets, mannen in uniform of in burger met hoeden, petten en kepies, melden zich op het station.

PRESENTATRICE (V.O.)
In het hele land nemen gewone kerels – vaders, broers, zoons, afscheid van hun gezinnen en gaan op weg om Nederland te beschermen.

1.13 LOCATIE: EXT. BIJ GREBBEBERG

De PRESENTATRICE loopt richting Grebbeberg die verderop ligt, zodat je ziet dat het echt een verhoging is.

PRESENTATRICE
Zoals hiernaartoe. De Grebbeberg. Nou ja, berg. Een heuveltje. Maar dat is hoog genoeg om boven het water uit te steken.

De PRESENTATRICE staat bovenop de Grebbeberg en wijst om zich heen, waar we het virtuele water zien stijgen.³⁾

PRESENTATRICE
Zie je. Als de Duitsers willen aanvallen, dan kunnen ze alleen maar hierlangs. Daarom zitten hier wel 1500 Nederlandse soldaten.

Ze begint te lopen.

PRESENTATRICE
Niet open en bloot, natuurlijk, want dan kun je zo geraakt worden.

Ze daalt af in een loopgraaf of een kazemat.

PRESENTATRICE
Maar in bunkers en loopgraven, zoals deze. Dat is een stuk veiliger. Maar die moeten wel eerst door de soldaten zelf gegraven worden.

³ Als we een vast shot nemen, dan kunnen we het omringende land van de berg in de postproductie door Rino laten inkleuren, zodat alleen de berg boven het water uitsteekt.

1.14 ARCHIEF: NEDERLANDSE SOLDATEN GRAVEN LOOPGRAVEN

Nederlandse soldaten sjouwen met zand en graven loopgraven.

PRESENTATRICE

Bij elkaar meer dan zes kilometer.
Dus dat is flink doorwerken.

1.15 DRAMA: INT. HUIS VERWEIJ – ZOLDERKAMER DIRK – AVOND

DIRK ligt in zijn pyjama met een teddybeer in zijn armen in bed en luistert naar zijn MOEDER die een brief voorleest van zijn vader.

CATHERINA

(leest brief)

"Lieve Dirk, je zou het hier maar niks vinden. We mogen niet eens schieten. Zonde van de kogels, zeggen ze."

DIRK

Jammer.

CATHERINA (VERVOLGT)

"Wel moeten we scheppen. De hele dag door. Scheppen, scheppen, scheppen."

DIRK

Da's ook leuk.

CATHERINA (VERVOLGT)

"En 's avonds eten we steeds hetzelfde. Bonen."

DIRK

Dan zullen ze wel veel scheten laten.

CATHERINA glimlacht.

CATHERINA (VERVOLGT)

"Helaas mag ik niet zeggen waar we zitten. Om de vijand niet op een idee te brengen. Maar weet wel dat ik veel liever thuis zou zijn. Niet alleen omdat ik jullie zo mis, maar ook omdat ik geen oog dichtdoe door het leeuwengebrul en het getetter van de olifanten."

Stilte.

CATHERINA (HERHAALT)

"... door het leeuwengebrul en het getetter van de olifanten"?

DIRK

Zit hij in Afrika?

1.16 LOCATIE: EXT. OUWEHANDS DIERENPARK

PRESENTATRICE

Nee, de soldaten zitten niet in Afrika, maar wel hier...

Ze staat bij de oude ingang van de dierentuin, waar een bord met OUWEHANDS DIERENPARK hangt.

PRESENTATRICE

In Ouwehands Dierenpark, dat vlakbij de Grebbeberg ligt. Zelfs zo dichtbij dat het gewoon deel uitmaakt van de verdediging. Er staat bijvoorbeeld een kanon in de speeltuin.

1.17 ARCHIEF: NEDERLANDSE SOLDATEN IN OUWEHANDS DIERENPARK

PRESENTATRICE (V.O.)

Wanneer de soldaten vrij hebben, komen ze graag in het dierenpark.

1.18 ARCHIEF: FOTO'S VAN DRIE SOLDATEN OP EEN OLIFANT

Op foto's staan Nederlandse soldaten bij de krokodillen en drie soldaten zitten op een olifant.

PRESENTATRICE (V.O.)

Alsof er niets aan de hand is. Maar dat zou niet lang meer duren.

1.19 DRAMA: INT. HUIS VERWEIJ – ZOLDERKAMER DIRK – NACHT

Meerdere speelgoedvliegtuigjes hangen doodstil aan ragfijne draadjes onder het schuine dak. In de verte klinkt een zacht geronk dat langzaam dichterbij komt.

Door het aanzwellende geronk beginnen enkele vliegtuigjes te trillen en geleidelijk op en neer te slingeren. Opeens klinken er doffe klappen van luchtafweergeschut. Door het zolderraam weerkaatsen lichtflitsen.

In de diepte onder de vliegtuigjes ligt DIRK te slapen met zijn teddybeer tegen zich aangedrukt. Plotseling vliegt er met daverend gebrul een vliegtuig over en DIRK schiet wakker.

Verward kijkt hij omhoog naar de vliegtuigjes boven zijn bed, die wild heen en weer slingeren, terwijl er explosies klinken en met mitrailleurs wordt geschoten.

MATCH CUT TO:

1.20 ARCHIEF: DUIJS VLIEGTUIG SCHEERT VLAK BOVEN NEDERLAND

PRESENTATRICE (V.O.)

Heel vroeg in de ochtend van 10 mei 1940
vallen de Duitsers ons land binnen.

1.21 ARCHIEF: DUITSE PARACHUTISTEN SPRINGEN UIT EEN VLIEGTUIG

PRESENTATRICE (V.O.)

Al snel vallen er op de Grebbeberg de
eerste doden. Maar dat waren geen
soldaten. En ook geen burgers...

1.22 LOCATIE: EXT. KOOIEN VAN DIERENTUIN

De PRESENTATRICE loopt door de dierentuin en blijft bij
iedere kooi even staan.

PRESENTATRICE

Maar dieren. Wilde dieren.

Ze loopt weer verder.

PRESENTATRICE

Op de eerste dag van de oorlog moet de
directeur alle dieren doodschieten.
Dertien leeuwen. Twee panters. Een
tijger. Vier bruine beren...

Bij volgende kooi.

PRESENTATRICE

Omdat de soldaten bang zijn dat de
wilde dieren anders ontsnappen. En
hen van achteren aanvallen.

1.23 ARCHIEF: FOTO VAN DIEREN

Een grote foto van de gedode leeuwen en van de
ijsbeerjongen Mini & Max die het overleefden.

PRESENTATRICE (V.O.)

Alleen de ijsbeerjongen Mini en Maxi
overleven het, omdat de directeur hen
in het nachthok heeft verstopt... uit
medelijden.

1.24 DRAMA: EXT. MAASOEVER – VROEGE OCHTEND**CROSS: 1.24-A ARCHIEF: ROOKWOLKEN BOVEN ROTTERDAM**

Aan de rand van de Maas staan DIRK, GERD en een heel gezelschap van GEWONE BURGERS te kijken naar de gevechten in Rotterdam: tussengesneden archiefbeelden tonen wat zij zien. Niet al te ver klinken ontploffingen, maar de toeschouwers zijn zich van geen gevaar bewust.

PRESENTATRICE (V.O.)

Iedereen is zenuwachtig, maar ook nieuwsgierig. Er staan zelfs mensen naar de gevechten te kijken.

Een BURGER met hoed wijst in de verte achter de camera.

BURGER (TEGEN DIRK)

Zie je, daar voor die brug, daar zitten de moffen. Die willen over die brug heen. Maar in dat huis...

DIRK

Dat hoge gele?

BURGER

Nee, daarnaast – waar die rookwolken vandaan komen. Daar zitten de onzen.

Een VROUW naast hem maakt opnames met een fotoapparaat. Het mitrailleurvuur klinkt dichterbij.

DIRK

Daar is vast m'n vader.

BURGER

Ik hoop dat ze genoeg kogels hebben.

Hij steekt een sigaretje op.

CATHERINA (O.S.)

(panisch)

DIRK?! DIRK?!

De MOEDER van DIRK komt aangesneld. Ze pakt haar zoon en GERD direct bij de arm en trekt hen met zich mee.

CATHERINA

Zijn jullie nou helemaal belazerd!
Naar huis!

DIRK

Maar mam, het was net zo spannend!

De VROUW maakt weer een opname met haar fotoapparaat en een SEQUENTIE met archieffoto's van de strijd begint:

1.25 ARCHIEF: DUITSE SOLDATEN VECHTEN IN NEDERLAND

PRESENTATRICE (V.O.)

En het zou nog veel spannender worden.
Want de Duitsers waren beter getraind
en hadden betere wapens dan wij.

1.26 ARCHIEF: DUITERS BESTORMEN DE GREBBEBERG

PRESENTATRICE (V.O.)

Maar toch lieten de Nederlanders
zich niet zomaar opzij zetten.
Zoals op de Grebbeberg.

1.27 LOCATIE: EXT. GREBBEBERG

De PRESENTATRICE loopt over de Grebbeberg met een
metaaldetector die ze omhooghoudt tegen de bommen.

PRESENTATRICE

Hier is heel hard gevochten. En om
dat te laten zien...

PIEIEP! De metaaldetector geeft een signaal.

PRESENTATRICE

Hoor je dat? Dat zijn kogels die in
de bommen zijn gevlogen.

PIEIEP! Weer een signaal.

PRESENTATRICE

Weer een paar. Ze zitten zo hoog,
omdat de bommen zijn gegroeid in de
tussentijd.

1.28 ARCHIEF: GEVECHTEN BIJ KORNWEDERZAND

PRESENTATRICE (V.O.)

Maar ook bij de Afsluitdijk komen
de Duitsers er niet doorheen.

1.29 ARCHIEF: NEERSTORTEND DUITSE VLIEGTUIG

PRESENTATRICE

Een flink aantal Duitse vliegtuigen
wordt neergeschoten.

1.30 ARCHIEF: WRAKKEN VAN DUITSE WAGENS OF VLIEGTUIGEN

PRESENTATRICE

En onze mariniers weten de Duitsers in
Rotterdam tegen te houden.

1.31 LOCATIE: INT. TRAPPEN IN LAUWERSKERK

De PRESENTATRICE loopt over de treden van een eindeloze trap naar boven.

PRESENTATRICE

Hitler vindt het allemaal veel te langzaam gaan. Hij wilde Nederland in één dag veroveren, maar de strijd duurt nu al vier dagen. En daarom neemt hij een gruwelijk besluit.

Ze heeft de bovenste trede bereikt en loopt naar een deur.

PRESENTATRICE

Om Nederland te dwingen om zich over te geven, vernietigt hij...

Ze zwaait de deur open en we zien:

1.32 ARCHIEF: BEELDEN VAN VOORoorLOGS ROTTERDAM

Zwartwit beelden van een vooroorlogs Rotterdam. Een man met een bakfiets, grachtenpanden en nauwe straatjes.

PRESENTATRICE (V.O.)

Rotterdam. Zo zag dat er zeventig jaar geleden uit. En daar zou niets meer van overblijven.

1.33 DRAMA: INT. HUIS VERWEIJ – KEUKEN & GANG

Moeder CATHERINA smeert een boterham met jam. Op de achtergrond klinkt muziek uit een radio.

CATHERINA

Geen sprake van. Je blijft gewoon binnen.

Ze legt de boterham op het bord van DIRK die met een lang gezicht aan de keukentafel zit.

DIRK

Gerd mag wel kijken.

CATHERINA

Welnee. Ik kwam zijn moeder vanmorgen nog tegen.

DIRK

Maar dan missen we alles.

CATHERINA

Ik wil niet dat jou iets gebeurt—

Opeens luistert ze gespannen.

DIRK

Ik vind het gewoon flauw.

CATHERINA

Stil 'ns!

Snel draait ze de radio uit. In de verte klinkt luchtalarm.

BEGIN SEQUENTIE: Plotseling beginnen ook vlakbij angst-aanjagende sirenes te loeien die onder de komende scenes blijven doorgaan.

CATHERINA

Naar de gangkast. Vlug.

DIRK schiet van zijn stoel en vliegt met zijn MOEDER de keuken uit.

1.34 ARCHIEF: FORMATIE HEINKEL BOMMENWERPERS

Een formatie van HEINKEL bommenwerpers komt dreigend onder een diep gebrom aangevlogen.

PRESENTATRICE (V.O.)

(luid)

Op 14 mei 1940 vliegen er 54 bommenwerpers naar Rotterdam.

1.35 LOCATIE: EXT. BOVENOP LAUWERSKERK

De PRESENTATRICE staat bovenop de toren die uitkijkt over de stad en wijst naar het oosten, vanwaar het geronk steeds luider wordt.

PRESENTATRICE

Daar komen ze vandaan. Uit het oosten.

1.36 ARCHIEF: DUITSE BOMMENWERPERS BOVEN NEDERLANDSE BODEM

Onder de Duitse bommenwerpers trekt het landschap voorbij.

PRESENTATRICE (V.O.)

De zwaarste bommenwerpers die Duitsland heeft.

1.37 DRAMA: INT. HUIS VERWEIJ – GANGKAST

Het vliegtuiggebrom is oorverdovend geworden. Moeder CATHERINA en DIRK zitten angstig weggedoken in de voorraadkast onder de trap. De hele omgeving lijkt te beven.

DIRK

Waar is papa nou?

CATHERINA trekt hem stevig tegen zich aan. Alle potjes en blikjes op de planken staan te trillen.

1.38 LOCATIE: EXT. BOVENOP LAUWERSKERK

De PRESENTATRICE wijst naar het hele gebied tussen Kralingen en station Hofplein.

PRESENTATRICE

En vanaf daar, Kralingen, helemaal tot aan station Hofplein, daar gebeurt het...

1.39 ARCHIEF: PILOOT OPENT BOMMENLUIK

Een piloot drukt op een knop en het bommenluik gaat open. Met een hoog gefluit vallen de bommen omlaag.

1.40 DRAMA: INT. HUIS VERWEIJ – GANGKAST

Boven het luchtalarm uit, boven het geronk van de vliegtuigen uit, klinkt het schelle gefluit. CATHERINA trekt het hoofd van DIRK nog steviger tegen zich aan. Een glazen jampotje dreigt van een plank af te trillen.

1.41 LOCATIE: EXT. BOVENOP LAUWERSKERK

Ook de PRESENTATRICE luistert naar het zware gebrom, het luchtalarm en het hoge gefluit.

1.42 ARCHIEF: BOMEXPLOSIE IN HUIZENBLOK

Opeens van heel dichtbij een daverende bomexplosie.

1.43 DRAMA: INT. HUIS VERWEIJ – GANGKAST

Alle muren en de vloer schudden. Kalkwolken vliegen naar beneden. In de verte het geluid van brekend glas en neerkomende brokstukken. DIRK krimpt ineen en zoekt bescherming bij zijn moeder. BOEMMM! Weer een explosie. Enkele planken komen los van de muur.

1.44 ARCHIEF: VALLENDE BOMMEN EN EXPLOSIES IN DE STAD

Vele bommen vallen naar beneden en achter elkaar klinken er explosies in de stad: BOEMMM! BOEMMM!

PRESENTATRICE (V.O.)

(roept erbovenuit)

Precies om zeven minuten voor half twee begint het bombardement van Rotterdam. En het duurt maar dertien minuten.

1.45 LOCATIE: EXT. BOVENOP LAUWERSKERK

PRESENTATRICE

(luid)

Maar daarin worden wel 97 duizend kilo bommen gegooid. Dat zijn wel twee bommen per seconde. Brisantbommen. Die in duizenden gloeiend hete scherven uiteenspatten. En alles, maar dan ook alles in de fik zetten.

1.46 DRAMA: INT. HUIS VERWEIJ – GANGKAST

Overall rook en stof. Bommen blijven neerkomen. Alle planken met blikken en potten zijn op de grond gevallen.

DIRK

(huilt)

Het moet stoppen, mama.
Ik wil dat het stopt.

BOEMMM! Een voltreffer. Planken vallen naar beneden en DIRK en CATHERINA worden aan het zicht onttrokken.

EINDE SEQUENTIE. Het geluid van de bommenwerpers is verdwenen. Een langgerekte sirene geeft het sein veilig. Het enige geluid is nu het geloei van een vuurstorm.

1.47 ARCHIEF: ROTTERDAM IN BRAND

Ingekleurde archiefbeelden van een brandend Rotterdam.

PRESENTATRICE

Wat door de bommen niet is kapot-
gemaakt, dat wordt verwoest in de
grote brand erna.

1.48 ARCHIEF: DRIE MACHTELOZE STRALEN VAN DE BRANDWEER

PRESENTATRICE

Het hele centrum van Rotterdam
staat in de fik. Duizenden winkels,
huizen, cafés, kerken en kantoren,
alles gaat in vlammen op.

Het geknetter van de brand gaat verder in de volgende scene.

1.49 DRAMA: INT. HUIS VERWEIJ – GANG & TRAPKAST

Griezelige schaduwen van de snel naderende vuurzee flakkeren tegen de muren van de gang. DIRK trekt aan het been van CATHERINA, dat onder het puin in de gangkast vandaan steekt.

DIRK

Mama! Mama! Kom nou!

Het geflakker van de vlammen tegen de muur gaat over in de oude beelden van Rotterdam in de volgende scene.

1.50 ARCHIEF: OUDE COOLSINGEL-ZIEKENHUIS

Voor het oude Coolsingel-ziekenhuis komt een tram voorbij en staan mensen met elkaar te praten.

PRESENTATRICE

Het Coolsingel ziekenhuis. Weg.

Aan de randen van de film lekken vlammen door.

1.51 ARCHIEF: OUDE BIJENKORF

Dames en heren in vooroorlogse mode lopen het oude Bijenkorf-gebouw binnen. De vlammen kruipen steeds verder.

PRESENTATRICE (V.O.)

De oude Bijenkorf. Ook weg.

Uiteindelijk vreten de vlammen de gehele film weg, totdat er niets meer van over is.

1.52 ARCHIEF: DUIJS VLIEGTUIG BOVEN KALE VLAKTE

Een Duits vliegtuig scheert over het rampgebied. Langs de geschutskoepel zien we het troosteloze kraterlandschap van het platgebombardeerde Rotterdam. Er klinkt geen enkel geluid meer, behalve het ruisen van de wind. Stilte.

PRESENTATRICE (V.O.)

Alles is weg.

1.53 LOCATIE: EXT. BOVENOP LAUWERSKERK

CLOSE op foto van de kale vlakte, waar ooit Rotterdam was. Slechts een paar gebouwen staan nog overeind.

PRESENTATRICE

Behalve het stadhuis.

Ze laat de foto uit beeld zakken en blijkt nog steeds bovenop de Lauwerskerk te staan met een uitzicht over het nieuwe Rotterdam. Ze wijst naar het stadhuis.

PRESENTATRICE

Dat je daar nog ziet liggen.

Ze haalt de oude foto weer tevoorschijn.

PRESENTATRICE

En hier het oude postkantoor. Dat
is er ook nog. Het Witte Huis daar.

Ze wijst het huidige postkantoor aan.

PRESENTATRICE

En natuurlijk de Lauwerskerk, waar
ik nu sta. Die bleef ook gespaard.
Maar dat is het wel zo'n beetje.

1.54 DRAMA: EXT. PUINHOPEN VAN ROTTERDAM

Met een besmeurd gezicht en stoffige kleren zit DIRK op zijn
hurken in het puin en graait doelloos tussen de stenen.

PRESENTATRICE (V.O.)

Maar het was nog niet voorbij voor
Nederland. Want de Duitsers dreigen
om ook Utrecht te bombarderen, als
we ons niet zouden overgeven. En
daarna Den Haag, Amsterdam, Haarlem.

DIRK heeft tussen het puin zijn speelgoedvliegtuigje
teruggevonden. Hij draait het tussen zijn handen, maar
gooit het dan weer terug tussen het puin.

1.55 LOCATIE: INT. RIJSOORD – JOHANNES POSTSCHOOL-MUSEUM

CLOSE op een zwart-witfoto waarop een NEDERLANDSE
SOLDAAT met een witte vlag zich overgeeft.

PRESENTATRICE

We hebben dus niet veel keus. We
moeten de strijd opgeven. Zie je,
dat doe je met een witte vlag.

Ze laat de foto foto zakken en ze blijkt in de expositie-
ruimte van het Johannes Postschool-museum te staan.

PRESENTATIE

En daarna moet er nog van alles onder-
tekend worden. Dat gebeurde hier.

Ze loopt langs de verschillende betrokkenen die in
militair kostuum in het klaslokaal zijn neergezet.

PRESENTATRICE

Op 14 mei 1940 om kwart over zeven
's avonds geeft Nederland zich
over. De Duitsers zijn de baas.
Zo'n vijf uur na het bombardement.

1.56 ARCHIEF: PUINHOPEN VAN ROTTERDAM

Tussen de puinhopen halen arbeiders gevels om. Stenen worden gebikt en vrachtwagens rijden af en aan.

PRESENTATRICE (V.O.)

Binnen een paar dagen begint men het puin op te ruimen. Er worden plannen gemaakt om de stad weer op te bouwen.

1.57 ARCHIEF: DUMPEN VAN PUIN IN DE BLAAK

PRESENTATRICE (V.O.)

Typisch Rotterdam. Geen woorden maar daden.

1.58 LOCATIE: EXT. BOVENOP LAUWERSKERK

Uitzicht over het moderne Rotterdam.

PRESENTATRICE

En dit is het geworden. Nieuw. Modern. Een echte wereldstad. Het lijkt wel of de hele Tweede Wereldoorlog allang is vergeten.

1.59 LOCATIE: EXT. COMPILATIE VAN GRAVEN OP GREBBEBERG

COMPILATIE van eindeloze grafkruizen.

PRESENTATRICE

Of toch niet? Moet je al die kruizen zien. Van Nederlandse soldaten die in het begin van de oorlog op de Grebbeberg hebben gevochten. En zijn omgekomen.

Ze loopt langs de grafzerken.

PRESENTATRICE

Veel, hè.

1.60 LOCATIE: EXT. ROTTERDAM – KERKHOF CROOSWIJK

De PRESENTATRICE staat bij een massagraf.

PRESENTATRICE

En hier liggen de Rotterdammers die doodgingen door het bombardement. Zo'n achthonderd in totaal.

De PRESENTATRICE leest een opschrift.

PRESENTATRICE

Jan en Nolda Schoon. Met Lidie, hun

dochtertje van zes. Een heel gezin
bij elkaar. Door een bom op de Schie-
broeksestraat.

Ze loopt verder en leest het volgende opschrift.

PRESENTATRICE

En kijk hier. Catherina Verweij.

Ze blijft staan.

PRESENTATRICE

Dat zou de moeder van Dirk kunnen zijn.

1.61 DRAMA: EXT. PUINHOPEN VAN ROTTERDAM

DIRK zit nog steeds tussen het puin en kijkt wezenloos
voor zich uit. Een silhouet komt in beeld.

THEO VERWEIJ (O.S.)

Ik zei toch dat ik terug zou komen.

DIRK kijkt op. Zijn VADER in een besmeurde legerjas. De
jongen geeft geen enkele reactie.

AFTITELING

Vader THEO gaat naast DIRK op het puin van hun huis zitten.
Stilte. DIRK legt zijn hoofd op de schoot van zijn vader.
